

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASI
HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI
KURASHISH DEPARTAMENT

“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY
XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI TO‘PLAMI

FUQAROLAR PLASTIK KARTALARI KIBRXAVFSIZLIGINI TA’MINLASH
TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH” (MY CARD MOBIL ILOVASI)

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

*Elektron nashr. 329 sahifa.
2026-yil, fevral.*

Bosh muharrir:

Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Nasimov Rashid

Muharrir:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner:

Egamberdiyev Elyor

Tahrir hay'ati:

- | | |
|--|---------------------------------------|
| 1. Mo'minov Bahodir (hay'at raisi) | 12. Xamza Eshankulov (O'zbekiston) |
| 2. Rashid Nasimov (hay'at raisi o'rinbosari) | 13. Iles Xujayarov (O'zbekiston) |
| 3. Marat Raxmatullayev (O'zbekiston) | 14. Mexriddin Raximov (O'zbekiston) |
| 4. Muxammadjon Musaev (O'zbekiston) | 15. Murodjon Sultanov (O'zbekiston) |
| 5. O'tkir Xamdamov (O'zbekiston) | 16. Bekmurodov Ulug'bek (O'zbekiston) |
| 6. Ali Xikmet (AQSh) | 17. Alisher Qobilov (O'zbekiston) |
| 7. Dmitriy Rodionov (Rossiya) | 18. Iroda Abdullaeva (O'zbekiston) |
| 8. Dilnoza Muhammadieva (O'zbekiston) | 19. Burova Ekaterina (Rossiya) |
| 9. Gayrat Ishanxodjaev (O'zbekiston) | 20. Xodiyeva Gulmira (O'zbekiston) |
| 10. Nodir Rahimov (O'zbekiston) | 21. Sultonboyeva Munira (O'zbekiston) |
| 11. Akmal Abdusalomov (J. Koreya) | |

Jamoatchilik kengashi:

- | | |
|------------------------------------|--------------------------------------|
| 1. Gul Tokdemir (Turkiya) | 8. Olga Dzyabenko (Ispaniya) |
| 2. Umid Axmedov (Daniya) | 9. Stefani Estlund (Lyuksemburg) |
| 3. Marko Porta (Italiya) | 10. Sanjar Iskandarov (O'zbekiston) |
| 4. Xristo Beloov (Bolgariya) | 11. Aydos Sarsembayev (Qirg'iziston) |
| 5. Muxriddin Muhitdinov (J.Koreya) | 12. Svetomir Vasilev (Bolgariya) |
| 6. Boshtyan Brumen (Sloveniya) | 13. Pap Solt (Vengriya) |
| 7. Bibigul Koshoeva (Qirg'iziston) | |



MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYA SOHASINING INNOVATSION RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	7
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Mamadyarovna Go'zal Norboyevna	
MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI CHEKKA HUDUDLARDA IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	13
Eshov Mansur Po'latovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURA HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH DEPARTAMENTI FAOLIYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI O'RNI.....	20
Babadjanov Atxam Axmadjanovich	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	26
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA XIZMATINING FISKAL FAOLIYATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI. 32	
Farxodov Farrux Furqatovich, Toshpo'lotova E'zoza Latifjonovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI QISQARTIRISH YO'LLARI	38
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI RAQAMLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI	43
Pardayev To'liqin Nasirovich	
QARZ MUNOSABATLARINI RAQAMLASHTIRISH: IQTISODIY VA HUQUQIY MUNOSABATLARDAGI AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	47
Quramboev Jamshid Rashid o'g'li	
EVALUATING THE EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN USING A MULTIPLE LINEAR REGRESSION MODEL.....	50
Rakhimberdiev Kuvonchbek Bakhtiyorovich	
TASHQI SAVDO OPERATSIYALARIDA DEBITOR QARZDORLIKLARNI BOSHQARISHNING RAQAMLI MODEL VA RISK- MONITORING TIZIMI	56
Tashmuxeimedov Dilmurod Mirabzalovich	
WAYS TO REDUCE THE RISK OF DIGITAL ATTACKS IN BANKING AND GOVERNMENT FINANCIAL SYSTEMS.....	62
M.N. Umarova	
MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH KICHIK BIZNES IQTISODIY XAVFSIZLIGINI MUSTAHKAMLASH OMILI SIFATIDA.....	69
Abduxakimov Eldor Djaloliddinovich	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY MASALALARI.....	76
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich	
MAHALLIY GILAM ISHLAB CHIQUVCHI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKDA TAHDIDLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI.....	81
Arziyeva Sevinch Shomurot qizi	
TASHQI SAVDODA XATARLARNI KAMAYTIRISHDA SAVDONI MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH.....	85
Babadjanov Shuhrat Atxamovich	
KORXONALAR IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING KONTSEPTUAL VA METODOLOGIK ASOSLARI.....	92
Jamoliddinov Jobirbek Bohodir o'g'li	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHLATLARI.....	97
Karimov Alibek Valiyevich	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQUVCHI OMILLARI NOMUTANOSIBLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH VA UNI BARTARAF ETISH MEXANIZMI.....	102
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ С ПОМОЩЬЮ SWOT-АНАЛИЗА.....	108
Набиев Бехзод Шавкатович	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH HAMDA QO'LLAB-QUVVATLASHNING ILMIY-AMALIY JIHLATLARI.....	114
Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna, Teshayev Sayimbek	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	120
Toxirova Mushtariybegim Yashnarjon qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH STRATEGIYASI	124



Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Umarova Nargiza Xoldarovna

РАЗРАБОТКА ЭФФЕКТИВНОЙ СТРАТЕГИИ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТЕКСТИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ..... 134

Турсунов Бобир Ортикмирзаевич

KIMYO SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH 141

Tursunxo’jayev Sardor Jamoliddin o’g’li

MAMLUKAT QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI 147

Umarova Nargiza Xoldarovna

YENGIL SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI..... 154

Sadriddinova Nigora

RAQAMLI MOLIVAVIY INKLUZIYA VOSITALARI ORQALI TUMANLAR O’RTASIDAGI IJTIMOYIY FARQNI KAMAYTIRISH MODEL..... 162

Xakimov Ziyodulla Ahmadovich, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o’g’li

O’ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O’RNI 170

Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o’g’li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH: O’ZBEKISTON BOJXONA ORGANLARI TAJRIBASI 176

Makamov Z.X., Soatov S.S.

RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI XALQARO SAVDODA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI..... 182

Muxtorov Boburmizro Bahodir o’g’li

RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI VA ELEKTRON HISOB-KITOBLARNING YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI..... 188

Norsafarov Bunyodshoh Muhiddinzoda

PROSPECTIVE INDICATORS FOR MANAGING THE LEGALIZATION OF THE INFORMAL SECTOR AND INFORMAL EMPLOYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 192

Qoraboyev Nuriddin Pardaboy o’g’li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AHOLIGA KO’RSATILAYOTGAN BANK XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING RAQAMLI YO’NALISHLARI..... 196

To’patillayeva Gulnoza Sirojiddin qizi

BIG DATA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA SOLIQ RISKLARINI ANIQLASH VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH IMKONIYATLARI..... 201

Yakubova Nargiza Tursunbayevna, Maxmudov Jasurbek Ulug’bek o’g’li

SOLIQLAR YOKI BOSHQA MAJBURIY TO’LOVLARNI TO’LASHDAN BO’YIN TOVLASH JINOYATI VA UNING MAMLUKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIRI..... 208

Axmedov Zafar Bozorboyevich

DAVLATLARNING IQTISODIY JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHDAGI XALQARO HAMKORLIGI: XALQARO TASHKILOTLAR, FATF STANDARTLARI VA AMALIY MEKANIZMLAR..... 213

Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

IQTISODIY JINOYATLARNI ANIQLASH VA ULARGA QARSHI KURASHISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING O’RNI .. 221

Faxridinov Zafarjon Faxridin o’g’li, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 226

Azlarova Mushtariybegim Abror qizi

RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA DAVLAT INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARINING ROLI..... 232

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Azlarova Aziza Axrorovna

MOLIVAVIY SAVODXONLIK TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O’RNI..... 238

Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi, Sattorova Nasiba G’anijon qizi

AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH BO’YICHA XORIJIY ILMIY YONDASHUVLAR TAHLILI 244

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Muzaffarova Dilbar Mamlatif qizi

MAHALLIY OLIMLAR TADQIQOTLARIDA MOLIVAVIY SAVODXONLIK VA BANK XIZMATLARI MASALALARI 251

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi

BANK PLASTIK KARTALARI VA SHAXSIY HISOB RAQAMLARINI NAZORAT QILISH TIZIMINING NAZARIY ASOSLARI..... 258

Azlarova Aziza Axrorovna, Sattorova Nasiba G’anijon qizi

AUTENTIFIKATSIYA SXEMALARINI TAHLIL QILISH VA ULARNING AFZALLIKLARI HAMDA KAMCHILIKLARI..... 265



Ahmedova Nilufar Shukratovna, Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna PLASTIK KARTALAR XAVFSIZLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI MAVJUD KIBRXAVFSIZLIK TAHDIDLARI TAHLILI	272
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARDA PLASTIK KARTALAR VA RAQAMLI TO'LOVLAR XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH TAJRIBALARI: FINTECH PLATFORMALARINING QIYOSIY TAHLILI VA MYCARD MOBIL ILOVASINI TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA TAVSIYALAR	278
Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Mashrapova Sabina Turobjonovna AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA IJTIMOY TARMOQLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA INDIKATORLARI	285
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI	292
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	298
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	305
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна MOLIYAVIY INKLIZIYADA KIBRXAVFSIZLIKNING O'RNI VA UNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: BANK MOBIL ILOVALARI MISOLIDA.....	313
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi MOLIYAVIY XIZMATLARDAN FOYDALANISHDA SOLIQ SAVODXONLIGINING O'RNI	318
Irgashev Anvar Farxodovich RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALTERNATIV KREDIT SKORING TIZIMLARINING AHAMIYATI	322
Lazizbek Ravshanov Baxtiyor o'g'li THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS	325
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli O'ZBEKISTON KORXONALARIDA BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH AMALIYOTINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	328
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi THE ROLE OF RITUALS IN ATTRACTING TOURISTS.....	331
Freshta Qayoumi O'ZBEKISTONDA REKREATIONS TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	333
Po'latova Mavluda Sanjar qizi O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLAR KESIMIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	336
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIDAN O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AMALIYOTIDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI VA RIVOJLANISH MUAMMOLARI	340
Valijonov X.A. IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDAGI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGI MASALALARI	344
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNI OSHIRISHNING MAKRO DARAJADAGI TAHLILI	347
Suyarov Shahzod Salim o'g'li INVESTITSIYON MUHITNI SAMARALI BOSHQARISHDA INNOVATSION OMIL TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	350
To'rayev Jasurali To'rayevich SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING IQTISODIY MEXANIZMI: DH-ROI-EM MODEL ASOSIDA	353
Omonov Olim Murodullaevich	



РИСКИ ЛИКВИДНОСТИ ПРИ ОБЕСПЕЧЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ.....	355
Садыков Азиз Миршарапович	
THE ROLE OF TECHNOLOGY IN RESTAURANTS AND ENHANCING OFFERINGS FOR TOURISTS.....	358
Freshta Qayoumi	
INVESTITSIYA FAOLLIQI MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIK OMILI SIFATIDA	360
Islamov Anvar Ashirqulovi	
ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH	363
Berdiyev Temurbek Makhmudullo ugli	
SANOAT TARMOG'INI IQTISODIY RIVOJLANTIRISH VA UNDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	363
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
CHANGES IN TEXTILE INDUSTRY OUTPUT AND THE FACTORS INFLUENCING IT	367
Xushvaqtov Shuhrat Abduraufovich	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY HISOBOTI AUDITINING NAZARIYMETODOLOGIK ASOSLARI	371
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARI AUDITINING HUQUQIY-ME'YORIY ASOSLARI VA HOZIRGI HOLATI.....	373
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
KAM XARAJATLI TASHUVCHILAR MODELINING MOHIYATI	376
Suyunov Alisher	
O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK MEHMONXONALAR FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA HORIJIIY TAJRIBANI QO'LLANILISHI.....	379
Abidova Dilfuza Igamberdievna	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ТУРИЗМЕ КАК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ СПРОСА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ.....	382
Абидова Дилфуза Игамбердиевна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH.....	385
M. M. Abdurahmanova	
ERKIN IQTISODIY ZONA ISHTIROKCHILARIGA BERILGAN SOLIQ IMTIYOZLARI	389
Davlayev G'olib Ashurovich	
KIMYO SANOATI KORXONALARIDA YASHIL TRANSFORMATSIYA VA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI	392
Xaydarova Kamola Axinjanovna	
ERKIN IQTISODIY ZONALARDA FAOLIYAT YURITUVCHI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI ZAMONAVIY INFRATUZILMA BILAN TA'MINLASHNING HUQUQIY VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	395
Davlayev G'olib Ashurovich	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA INSTITUTIONAL ISLOHOTLAR	398
Asadova Maftuna Sa'dullayevna	
YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIVALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	401
Xolikov S.X.	
YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIVALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	404
S.X. Xolikov	
DAROMADLAR VA XARAJATLARNI BOSHQARISH KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	408
Aymuxammedova Amina Kakajanovna	
QISHLOQ XO'JALIGI AGROTEKNOLOGIYALARINI MOLIVALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	411
Jolibekov Vladimir Baxtiyarovich	



TOWARDS A GREEN ECONOMY IN UZBEKISTAN: REGIONAL DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES	413
Khakimdjanova Surayyo Khabibullayevna	
TOWARD RESPONSIBLE HYDROCARBON DEVELOPMENT: SUSTAINABILITY AND ENVIRONMENTAL ACCOUNTABILITY.....	417
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi	
MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING INSTITUTIONAL MECHANISMS	420
Islamov Anvar Ashirqulovich	
O'ZBEKISTON SANOAT TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI.....	423
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	



O'ZBEKISTON SANOAT TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI

Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: sh.nematov@tsue.uz

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston sanoat tarmog'ining hozirgi rivojlanish jarayonlari, tarkibiy o'zgarishlar, bozor talabiga mos strategik modernizatsiya yo'nalishlari hamda iqtisodiy ko'rsatkichlar dinamikasi tahlil qilinadi. Sanoatning chuqur qayta ishlashga o'tishi, yuqori qo'shimcha qiymat yaratishga intilishi, ishlab chiqarishga raqamli boshqaruv elementlari joriy etilishi va eksport salohiyatining kengayishi natijasida yuzaga kelayotgan ijobiy o'sish tendensiyalari ilmiy nuqtai nazardan yoritiladi. Shuningdek, sanoatning hududlar bo'yicha rivojlanish sur'atlari, ishlab chiqarish infratuzilmasining takomillashuvi, innovatsion texnologiyalar va kadrlar salohiyati bilan bog'liq omillar izohlanadi. Tadqiqot yakunida sanoatning barqaror o'sishi uchun institutsional, texnologik va boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: sanoat, modernizatsiya, iqtisodiy dinamika, eksport salohiyati, innovatsion ishlab chiqarish, raqamli boshqaruv, chuqur qayta ishlash, qo'shimcha qiymat, tarkibiy o'zgarish, sanoat infratuzilmasi.

Abstract: This article analyzes the current development processes of Uzbekistan's industrial sector, structural changes, strategic modernization directions in accordance with market demand, and the dynamics of economic indicators. Positive growth tendencies arising from the transition to deep processing, the pursuit of high added value creation, the introduction of digital management elements in production, and the expansion of export potential are highlighted from a scientific perspective. Factors related to regional development rates of industry, improvement of production infrastructure, innovative technologies, and human resource capacity are also explained. In conclusion, the prospects for improving institutional, technological, and managerial mechanisms for ensuring sustainable industrial growth are substantiated.

Keywords: industry, modernization, economic dynamics, export potential, innovative production, digital management, deep processing, added value, structural change, industrial infrastructure.

Аннотация: В данной статье анализируются современные процессы развития промышленного сектора Узбекистана, структурные изменения, стратегические направления модернизации в соответствии с рыночным спросом, а также динамика экономических показателей. С научной точки зрения раскрываются позитивные тенденции роста, возникающие в результате перехода к глубокой переработке, стремления к созданию высокой добавленной стоимости, внедрения элементов цифрового управления в производство и расширения экспортного потенциала. Также объясняются факторы, связанные с темпами развития отраслей по регионам, совершенствованием производственной инфраструктуры, инновационными технологиями и кадровым потенциалом. В заключение обосновываются перспективы совершенствования институциональных, технологических и управленческих механизмов для обеспечения устойчивого промышленного роста.

Ключевые слова: промышленность, модернизация, экономическая динамика, экспортный потенциал, инновационное производство, цифровое управление, глубокая переработка, добавленная стоимость, структурные изменения, промышленная инфраструктура.

KIRISH

Bugungi kunda mamlakatimiz iqtisodiyotida sanoat tarmog'i barqaror o'sishning asosiy iqtisodiy tayanchi bo'lib, so'nggi yillarda ushbu yo'nalishda tub tarkibiy islohotlar amalga oshirilmoqda. Sanoatni modernizatsiya qilish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va eksportga yo'naltirilgan yuqori qo'shimcha qiymatli mahsulotlar hajmini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar Prezident hujjatlari orqali normativ jihatdan mustahkamlangan. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni [1] hamda O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-dekabrdagi O'RQ-598-son "Investitsiyalar va investitsiya

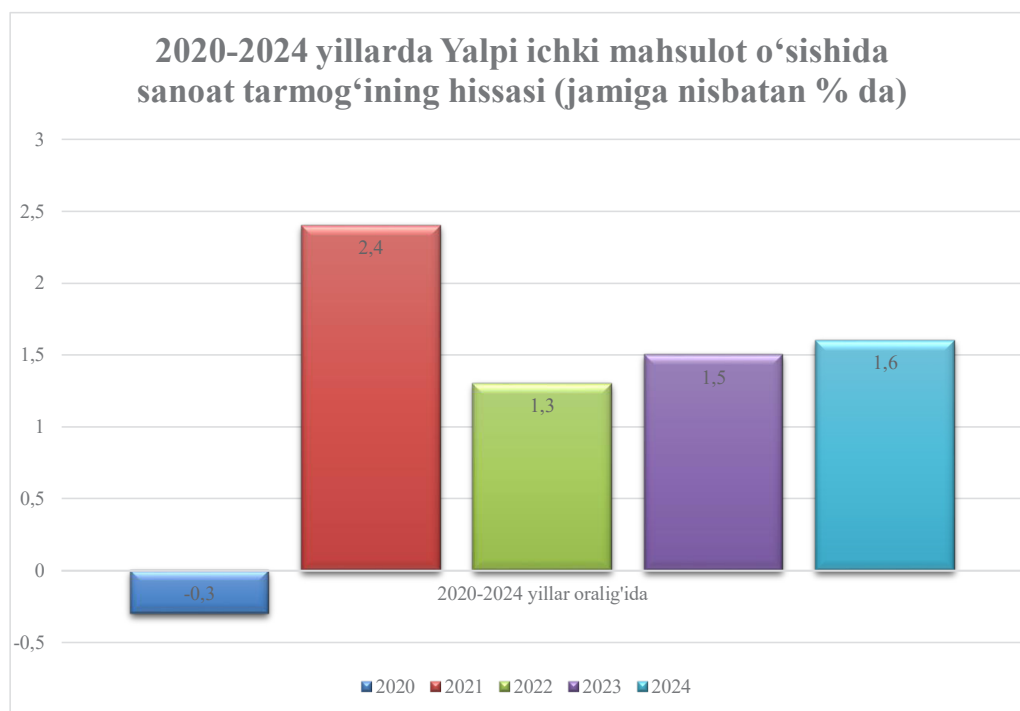


faoliyati to’g’risida”gi Qonuni [2] sanoatni texnologik yangilash, raqobat muhitini kengaytirish, sarmoya jalb qilish va innovatsion ishlab chiqarishlarni joriy etish uchun asos yaratdi. Shuningdek, sanoat zonalarini faoliyatini kengaytirish va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish bo’yicha Prezident qarorlarining qabul qilinishi hududlarda yangi ishlab chiqarishlar, klasterlar, texnoparklar va eksportga yo’naltirilgan ishlab chiqarish tarmoqlarining kengayishiga imkon bermoqda. Mazkur huquqiy baza sanoatning bugungi real iqtisodiy dinamikasini yaratmoqda va o’sish sur’atlarining ortishini ta’minlovchi asosiy institutsional poydevor sifatida namoyon bo’lmoqda.

Shuni alohida ta’kidlash lozimki, mamlakatimiz sanoatidagi ijobiy sur’atlar amaliy iqtisodiy natijalar bilan ham tasdiqlanmoqda. Masalan, O’zbekiston Respublikasi Statistika agentligi tomonidan e’lon qilingan rasmiy hisobotda 2024-yil yakunlari bo’yicha sanoat ishlab chiqarishi hajmi o’tgan yilga nisbatan 6,8 foizga o’sganligi qayd etilgan. Mazkur ko’rsatkich sanoat tarmog’ida tarkibiy o’zgarishlar, raqamli texnologiyalarni joriy etish, chuqur qayta ishlashga o’tish va eksportbop mahsulotlar ulushining ortishi bilan bog’liq iqtisodiy o’sishni ifodalaydi. Mazkur ko’rsatkich amalga oshirilayotgan islohotlarning iqtisodiy natijalari shakllanayotganini hamda ularning sanoat rivojlanishiga muayyan ta’sir ko’rsatayotganini ifodalaydi.

Shu sababli sanoat tarmog’ini izchil modernizatsiya qilish, texnologik bazani yangilash va raqamli boshqaruv vositalaridan foydalanishni kengaytirish kelgusi yillardagi barqaror makroiqtisodiy o’sishning muhim omillaridan biri sifatida qaralmoqda.

Sanoatning ijobiy o’sish sur’atlari ishlab chiqarishning texnik bazasini yangilash hamda boshqaruv tizimini takomillashtirish bilan ham bog’liq. Oldingi davrlarda sanoat korxonalari asosan rejali ishlab chiqarish tamoyili bo’yicha shakllangan bo’lsa, endi ular bozor talabiga moslashtirilgan ishlab chiqarish tamoyili bilan boshqarilmoqda. Bu esa mahsulotni ishlab chiqarishning boshlang’ich bosqichidan boshlab, uning iste’molchiga yetib borish zanjirini optimallashtirishga ehtiyoj tug’diradi. Shuning uchun logistika tizimlari, tranzit yo’laklari va bojxona tartib-taomillarini soddalashtirish jarayonlari ham sanoat rivojining ajralmas qismiga aylanmoqda.



1-rasm. Yalpi ichki mahsulot o’sishida sanoat tarmog’ining hissasi¹, %

Shu bilan birga, mamlakat ichki bozor talabining tuzilmasida ham sezilarli o’zgarishlar ro’y bermoqda. Aholining turmush darajasi oshishi, aholida sifatga nisbatan talabning kuchayishi, iste’mol madaniyatining ortishi — bularning barchasi sanoat mahsulotlarining sifat standartlarini qayta ko’rib chiqishni, yangi texnologiyalar asosida mahsulot ishlab chiqarishni talab etmoqda. Iste’molchilar mahsulot tanlashda uning narxi bilan bir qatorda sifat ko’rsatkichlariga ham tobora ko’proq e’tibor qaratmoqda. Mazkur holat ishlab chiqaruvchi korxonalarni mahsulot sifatini oshirishga rag’batlantiradi hamda ularning ichki va tashqi bozorlardagi raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

¹ O’zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo’mitasi ma’lumotlari. <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/59423-yalpi-ichki-mahsulot-o-sishida-sanoat-tarmog-ining-hissasi-qanday>



2025-yilda mamlakat YAIM hajmi 1 849 650,0 mlrd so'mni tashkil etgan. Shundan 81 510,6 mlrd so'm (4,4 %) mahsulotlarga sof soliqlar hamda 1 768 139,4 mlrd so'm (95,6 %) tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymati hissasiga to'g'ri kelgan. Jumladan, 2025-yilda tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymati qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligida 306 294,2 mlrd so'mni, sanoatda 472 729,7 mlrd so'mni, qurilishda 129 224,1 mlrd so'mni va xizmatlar sohasida 859 891,4 mlrd so'mni tashkil etgan.

1-jadval

YAIM hajmi va tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymati hajmi², mlrd. so'm

Tarmoqlar	2011	2013	2015	2017	2019	2021	2023	2025
YAIM hajmi	115627,8	173201,5	250544,6	369612,8	620083,2	861170,8	1261806	1849650
Shundan								
Mahsulotlarga sof soliqlar hajmi	11627,5	15928,4	20146,9	34792	45262,7	51992,8	58478,9	81510,6
Tarmoqlarning yalpi qo'shilgan qiymati hajmi								
Qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi.	30605,6	42554	64539,8	91511,9	131045,5	184306,3	248098,9	306294,2
Sanoat	17283,6	27797,6	43229,3	73338,9	156380,5	218317,2	300141,7	472729,7
Qurilish	6949,4	11078,2	16981,2	23745,6	46609,1	67946,7	92810,8	129224,1
Xizmatlar	49161,8	75843,2	105647,5	146224,4	240785,5	338607,8	562275,7	859891,4

O'tgan yilga nisbatan YAIMning o'sish sur'ati 107,7 % bo'lgan bo'lsa, mazkur ko'rsatkich qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligida 104,4 % ni, tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash sanoatida 103,5 % ni, ishlab chiqarish sanoatida 107,7 % ni, elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash sanoatida 103,5 % ni, suv bilan ta'minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig'ish va utilitatsiya qilish sanoatida 102,6 % ni, qurilish sohasida 114,0 % ni, ulgurji va chakana savdo, motorli transport vositalari va mototsikllarni ta'mirlash sohasida 113,6 % ni, tashish va saqlash sohasida 110,1 % ni, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar sohasida 110,4 % ni, axborot va aloqa sohasida 123,9 % ni, moliyaviy va sug'urta faoliyatida 111,5 % ni hamda boshqa turdagi xizmatlar ko'rsatish sohasida 111,0 % ni tashkil etgan.

Sanoatda kadrlar tayyorlash tizimining izchil takomillashib borayotgani ham muhim tendensiyalardan biridir. Universitetlar, kollejlari va ilmiy tadqiqot markazlarining sanoat korxonalari bilan integratsiyalashayotgani natijasida ishlab chiqarish uchun zarur bo'lgan yangi avlod mutaxassislari shakllanmoqda. Ular endi faqatgina nazariy bilimlarga emas, balki amaliy ishlab chiqarish ko'nikmalariga, texnik loyihalash ko'nikmalariga va raqamli modellashtirish tajribasiga ega bo'lgan kadrlar sifatida yetishib chiqmoqda. Bu esa sanoat tarmog'ining yetarli malakaga ega bo'lmagan kadrlar bilan to'ldirilishi xavfini kamaytiradi.

Shu bilan birga, sanoatda ekologik barqarorlik tamoyillarining joriy etilishi ham muhim. Jahon bozorida ekologik toza, kam chiqindili va yashil energiya asosida ishlangan mahsulotlarga talab ortayotgan bir paytda O'zbekiston sanoat korxonalari ham asta-sekin shu yo'nalishga o'tmoqda. Qayta tiklanuvchi energiya (quyosh, shamol) negizida ishlab chiqarish quvvatlarining barpo etilishi, chiqindilarni qayta ishlash klasterlarining shakllanishi, chiqindilardan xomashyo sifatida ikkilamchi foydalanish tizimlari — bularning hammasi iqtisodiy samarani oshiradi. Yashil sanoat modelini joriy etish ekologik barqarorlikni ta'minlash bilan birga, yuqori qo'shimcha qiymatli mahsulotlar eksportini kengaytirish imkonini ham yaratadi.

Umuman olganda, sanoatning bugungi rivojlanish modeli O'zbekistonning hozirgi iqtisodiy strategiyasida markaziy o'rinni egallab turibdi va mamlakatning kelajakdagi iqtisodiy o'sishi aynan sanoatga tayanadi. Sanoat tarmog'i xizmatlar sohasi va qishloq xo'jaligi bilan o'zaro bog'liq holda bilim, texnologiya, innovatsiya, ilmiy-texnik yondashuv, eksport salohiyati hamda iqtisodiy daromadlarni birlashtiruvchi muhim iqtisodiy tayanch hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa sifatida ta'kidlash mumkinki, O'zbekiston sanoatida sifat jihatidan yangilanish jarayonlari izchil davom etmoqda. Bu bosqichda iqtisodiy ko'rsatkichlarning ijobiy dinamikasi, eksport bozorlariga kirib borish strategiyasi, innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish tashabbuslari va raqamlashtirish jarayonlari sanoatning barqaror o'sishini ta'minlamoqda. Kelgusi yillarda sanoatni ichki bozor bilan cheklab qo'ymasdan, global zanjirlarga bog'langan holda rivojlantirish zarur. Bu O'zbekiston iqtisodiyotida xomashyo eksportidan yuqori qo'shimcha qiymatli tayyor mahsulotlar eksportiga bosqichma-bosqich o'tishga xizmat qilishi mumkin.

2 O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari.



FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/-5030957>
2. O‘zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-dekabrdagi O‘RQ-598-son “Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to‘g‘risida”gi Qonuni. <https://lex.uz/docs/-4664142>
3. Глазьев С. Ю. Стратегия опережающего развития России в условиях глобального кризиса. — М.: Экономика, 2010. — 255 с.
4. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. O‘zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati: 2024-yil yanvar–dekabr. — Toshkent, 2025.
5. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. O‘zbekiston Respublikasi yalpi ichki mahsuloti: 2025-yil yanvar–dekabr. Press-reliz. — Toshkent, 2026.
6. Izvorski I., Vatyani A., Trushin E., Abdul-Hamid H., Dalvit N., Safarov M. et al. Assessing Uzbekistan’s Transition: Country Economic Memorandum. — Washington, DC: World Bank, 2021.
7. United Nations Industrial Development Organization. Industrial Development Report 2024: Turning Challenges into Sustainable Solutions. The New Era of Industrial Policy. — Vienna: UNIDO, 2024.
8. OECD. Roadmap for Sustainable Investment Policy Reforms in Uzbekistan. — Paris: OECD Publishing, 2025. — 384 p.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Bosh muharriri: Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari: Nasimov Rashid

Muharrir: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner: Egamberdiev Elyor

“Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt” jurnali 23.10.2020-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№1124 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

